

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

LXVI. De quatuor alijs Congregationibus Marbacensi, Vallis Viridis,
Nußiensi, & Olomutiensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

tis doctissimi familiaritate acquieuit; cumq; iminentem Belgio cladem animo prouideret, cepit, vt erat antiquitatis peritissimus, Clafles noue de vera Corporis Christi in Sacramento Eucharistie presentia aduersus sacramentaria pestem, e sanctis vtriusq; linguæ Patribus, ætatis cuiusq; habitatione, summa in duftris colligere, ac bono publico foras dare, sed & mortuos precibus viuorum iuuari, sanctosq; a nobis recte inuocari, que in dubium vocari a scctarijs solent, adiuvante Iacobo Pamelio Brugensi, pari methodo adfluxit. vir certè de Ecclesia, qua scribendo, qua concionando, nam & disertè ad populum de verbo Dei dissebat, bene meritus, & à Francisco Turriano, & Roberto Bellarmino Societatis Iesu Theologis doctrina, atque industria nomine apprime laudatus. Gandauo Louanium veniens, à sodalibus humaniter exceptus, calculi, qui familiaris doctorem hominum morbus est, doloribus extinguitur, anno 1571. Iusta carmine perfoluit Ioannes Latomus collega. ex Mirro ibidem.

Parem Ioanni Latomo, quam viris doctrina illustribus à Paulo Iouio Nucerno Episcopo celebratis gratiam præstitit, quid ni refera? Hic Belgis ad Zomam fluum apud Brabantis natus, Thronianis iuxta Herentaliam canonicis Augustinianis Cœnobiarcha multos annos cum laude præfuit, cuiq; ad poësim quasi natus videretur, salterium, & ipse versibus, vt alter Iacobus Latomus reddidit: sed difficultate temporum præpeditus, non euulgauit, inter varia puri, & candidi sermonis latini poemata, quæ ad Iouiana Iustitologia, immortalis sibi gloriam peperit, vt qui vnà cum Iouio viuere in lingulis videatur Romæ negotiorum sui ordinis causa profectus, indeque reuersus, Antwerpia moritur 7. Calend. Sextilis anni 1578. atque in cœnobio sacrarum virginum Facontiarum homo mandatur.

CAPVT SEXAGESIMVM SEXTVM.

De quatuor alijs Congregationibus videlicet Marbacensi, Vallis Viridis, Nussensi, & Olmutiensi omnium Sanctorum nuncupatis.

Iuxta duas supradictas Congregationes Aroasensem, & Windesemensem, sunt, qui scribant fuisse olim in Belgio, & in vtraque Germania tres alias Congregationes, quarum prima dicebatur Marbacensis, secunda Vallis Viridis, tertia Nussensis, quarta verò, quæ nunc etiam extat, omnium Sanctorum Olomutienfis in Morauia.

Prima Congregatio Marbacensis ab Opydo Marbach in Alsatia fidei dicta circa annum Christi Saluatoris 1090. vel 1094 sua primordia suscepit. de qua Ioanes Mauburnus in Venatorio libro primo cap. 9. sic scribit: *Circa hæc etiam tempore, sed quo anno non tam certi sumus, videtur exorta Marbacensis monasterij Capitulari congregatio, quæ nunc erat florentissima, vt patet ex Bulla Honorij, quæ nunc est canonice sal. & ap. ben. Quia scriptum propriè in Marbach, brachium dicitur Christophori, & alia scriptura huiusmodi sanctorum insignia istidem habent. Præterea, & alia signa habent statuta de filio, ut non vescendi carnis, & panis, & agendi, ut in 12. cap. 78. habetur: si quis superius fuerit, aliud non vidi.*

Congregatione Vallis Viridis Syluester Martolici in sua Historia omnium Christianarum Religionum, Mare Oceanum vocata, scribit, fuisse cœnobio Vallis viridis propè Brucllam in Lombardia, tanquam à capite, iam originem, & occupationem deduxisse eamq; per Italiam, Siciliam, & alias Europæ regiones non modicè propagatam, indicio esse nonnulla monasteria canonicorum regularium, & canonicarum sub hoc nomine Vallis Viridis in quibusdam ciuitatibus erecta: nam propè Cremonam erat monasterium Vallis Viridis nuncupatum ordinis canonicorum regularium S. Augustini, quod postea monasterio S. Petri de Pado eiusdem ordinis fuit vniuersum, poterat addi monasterium canonicarum cuius ordinis, & instituti intra ciuitatem, quod canonicis desitutum, monialibus ordinis Caltheriensis est traditum, quæ in præsentiarum illud tenet deficientibus enim canonicis in monasterio extra ciuitatem posito, etiam canonicis in monasterio intra ciuitatem constituto decesserant, hoc in ciuitate Messana in vltiori siebla cœnobiasterium, quod S. Catharinæ Vallis Viridis vocatur, canonicarum ordinis S. Augustini, inter ann. 1200. à quadam Regina Cyprî foras euertit, sub inuocatione beate Maræ Vallis Viridis fundatum, quod anno 1200. intra ciuitatem sub titulo S. Maræ, & S. Catharinæ Vallis Viridis translatum. Extat aliud eiusdem instituti in ciuitate Panormi S. Lucie Vallis Viridis, aliud in Taormina, aliud in Castro veteri, eisdem monasterio Messanensi subiecta; nam alius monasterij Abbatisa ante Concilium Tridentinum hæc omnia monasteria visitabat, & nunc etiam hanc Abbatisa, ac Priorissa per Abbatisam S. Catharinæ ciuitatis Messanæ confirmari solent, & videntur prædicta monasteria immediate Sedi Apostolicæ. Gestabant olim tunicam lineam, &

et crochettum, vt canonicis. Verum a recentibus ubi canonicis, sub quorum regimine debebant, ob immutationem Dominorum temporalium, & immixtionem bellorum ipse canonicis paulatim inuenit, ac eam dignitate immixta, aliud regimine, & cum conuigium habitum sumperunt, tunc tunc fonsper D. Augustini regula, & etiam rochettum, quo indunt cum ad sanctissimum Eucharistie Sacramentum sumendum accedunt. Hæc Marbacensis, & alia multa ibidem, vbi inter viros illustres dicitur congregationis Ioannem Rusbrochium, & Ioannem Sconhouium recentest monasterij Vallis Viridis apud Brucllam canonicos, quorum mentio capite præcedenti est habitata. **C**eterum si vera sunt, quæ traduntur de prioribus istiusdem monasterij fundacione, illud fuisse anno 1349 primo sub B. Augustini regula institutum, cum antea non monasterium canonicorum, sed locus esset quorundam eremitarum, per quosdam illius Priorum fuisse memoratum Ioannem Rusbrochium, qui anno 1381. 2. Decembri in Domino obdormiuit, cum monasterio in sua Historia omnium Christianarum Sicilia ex eadem congregatione numerat, longè antiquiorem habentem originem, & fundacionem, nõ nisi quæ ratione consistere possit, prædictam congregationem ab hoc monasterio suam originem duxisse, nam à priori posterius deriuat, nõ nisi à suo posteriori, ac præteritum, quod ipsum cœnobiolum Vallis Viridis apud Brucllam paulatim post illius fundacionem Capitulo Windesemensi in vnum corpus congregationis se sociatione procedente in primis Ioanne Sconhouio illius Superiori, vt ex lib. 1. Chronici Windesemensis cap. 40. superius est narratum. Verum vt et fuit de capite, constat ex varijs monasterijs vniuersis, & mulierum eiusdem nominis, & instituti, & ipsi locis, & prouincijs constitutis, fuisse ab eadem congregatione canonicorum regularium, quæ Vallis Viridis vocatur: et si nec illius originem, nec Catalogum monasteriorum tenentium ad eam congregationem puto spectauisse monasterium S. Maræ Vallis Viridis foris Bononiæ propè portam S. Maræ, quod nunc mensis episcopi est vniuersum. Ex Catalico beneficiorum diocesis Bononiensis.

Congregatio Nussensis apud Nussiam nunc Nouesium oppidum Colonienfis diocesis cetera tempora Philippi XLIV. Colonienfis Archiepiscopi qui in viuis agebat 1170. ortum habuit, et Molano lib. 1. de canonicis cap. 14. vbi de antiquis canonicis communem vitam vsum abijciturus dicitur, hæc habet: *Seu hæc etiam Colonienfis monasteria sunt sub Philippo XLIV. Episcopo. Laxiora enim prævalentibus, alij in vita regulari obseruauerunt. Vnde habes, istam congregationem non ab aliquopiam alterius instituti excogitatam, sed ab antiquis canonicis in regulari obiecta,*

rum distinctam a Windesemensi, ita statuta, & suum habitum exteriorem certis notis distinctum ab habitu Windesemensi habentem, & canonicos dictae congregationis affectu charitatis corda illorum excitante in societatem, & in vnu corpus cum Windesemensibus transire voluisse, quod vtramque omnes nostri ordinis canonici amularentur.

IV. Congregatio omnium Sanctorum in ciuitate Olomutensi in Moravia ante Alexandrum VI. fuit inchoata, sicut superius diximus, cum de ipsa fundatione monasterij omnium Sanctorum verba faceremus. Hanc congregationem Alexander VI. titulo & privilegij nostrae Lateranensis congregationis suo diplomate donauit, quod ab egregio viro Domino Ludouico Sancholino dictae congregationis Romae procuratore agente mihi ostensum legi. Habet aliqua monasteria, ex quibus tria solummodo propter nimiam distantiam locorum, & praesentium temporum difficultates ad meam notitiam deueniunt.

Primum est ipsum monasterium omnium Sanctorum Olomutense, cuius Praepositus vtrius Pontificalibus, & habet locum & votum in Comitibus Generalibus statum Moraviae. Secundum Fulneense, Tertium Sternbergense praeter Langhronense dirutum ab Haereticis, sunt tamen nonnulla alia monasteria, vt ex quadam electione ab illis facta, cuius exemplum Romam fuit transmissum, vidi. Aliud de hac congregatione non noui.

CAPVT SEXAGESIMVM SEPTIMVM.

De Congregatione canonicorum Domini Sepulchri Ierosolymitana.

I. Hae congregatio circa annum Dom. 1110. in Ecclesia Domini Sepulchri Ierosolymitana, quae erat Patriarchalis sub pijsimo Principe Godofrido fuit instituta, siue potius, & verius restituta, nam ipsa Patriarchalis Ierosolymitana ab illius prima institutione fuit regularis, vt sup. hoc cod. lib. c. 41. ostensum est. Cum autem Christiani Duce Godofrido ciuitatem Ierosolymam de manibus Saracenorum eruisent, ipse Godofridus canonicos regulares, quos de partibus Occidentalibus secum adduxerat, cum religiosis monachis in Eccle. Dom. Sepulchri & templi Domini, & alijs supra memoratis autoritate Apostolica sibi facta collocauit, vt testantur D. Antoninus in 2 parte Hist. tit. 16. c. 12. §. 8. in fine, & Iacobus de Vitriaco supra allegatus, ex quibus Ecclesijs ipsa Patriarchalis non tantum fuit praecipua, & peculiare canonici ordinis collegium, verum etiam caput praecipuae congregationis complurium Ecclesiarum, & collegiorum eiusdem ordinis, quae Ecclesijs sunt collegia non solum in partibus Orientalibus, verum etiam in Europa, videlicet in Italia, Sicilia, Gallijs, & in Hispanijs olim erant constituta, in quibus, quae vel ex literis Apostolicis, vel ex Iacobo de Vitriaco, & alijs probatis autoribus expressari licuit, hic subiiciuntur.

1. Prima igitur Ecclesia, & caput totius congregationis, quae tota congregatio nomenclatur dicebatur, per canonicos Domini Sepulchri obtinebat, erat ipsa Patriarchalis Domini Sepulchri, cuius Prior cum ceteris canonicis Patriarchae eligebant, qui erat in loco Abbatis, de qua vide supra cap. 41.

2. S. Petri in ciuitate Ioppae, quae ciuitas non habebat Episcopum sed Ecclesia maior, quae S. Petri dicebatur, per canonicos Domini Sepulchri regeratur, ex Iacobo de Vitriaco in Hist. Orient. c. 58. & ex literis Celestini Papae II ad Petrum Praepositum Domini Sepulchri, quas statim reddidimus.

3. Ecclesia Domini Sepulchri in Ciuitate Aconensi, quam cum multis praecipuis, & decanibus eiusdem canonici donauerat nobilis vir Lambertus Hals.

4. Ecclesia S. Mariae de Numax in territorio ciuitatis Aconensis.

5. Ecclesia S. Mariae in ciuitate Tyro cum pertinentijs suis.

6. Ecclesia S. Sepulchri in monte peregrinorum pertinentijs suis.

7. Ecclesia S. Georgij in montanis Iudeae pertinentijs suis.

8. Ecclesia S. Sepulchri in ciuitate Brundisina in Italia.

9. Ecclesia S. Sepulchri in Barleto, quod est oppidum in Apulia satis nobile.

10. Ecclesia in ciuitate Vconina, quam donauit dedit Nicolai Episcopus.

11. S. Sepulchri iuxta Irosi ciuitate in Aegypto.

12. S. Theodori Martyris prope ciuitatem Beneuentanam.

13. Ecclesia in pago Trendorf diocesis Constantiensis, cuius, & omnium supra dictarum dictis literis Celestini II mentio habetur.

14. Ecclesia S. Crucis prope ciuitatem Millanensem.

15. S. Andreae in ciuitate Ilatca in Regno Siciliae, de quibus vide quae adnotauimus supra cap. 29.

16. S. Sepulchri de Calatao, siue de Calatania in ciuitate Tyrasonensi prouincia Calabriae, de quo vide supra cap. 31.

17. S. Crucis Limpurgensis in confinibus quatuor ditionum transmanorum.

18. Herensalisensis vulgo Chanaj in diocesi Leodiensi.

19. Ruremundensis in Gelaria prope dictam ciuitatem.

20. Vdemensis in Cluua. Haru quatuor praecipua, priorum meminit Aubertus Mirrus in libello de

per octo de tribus congregationibus canonicorum regularium, aliud collegium refert Mauricium lib. 1. V. notarij cap. 9. quod dicit extare in Hayo oppido diocesis Leodiensis.

Quae praecipuae omnes Ecclesiae vocabantur, propterea excepta decimas sextas, quae nunciato Abbati est insignita, & aliae illarum essent sine dubio collegatae & conuentuales, licet de omnibus id mihi non couisset. Praefata vero ad veritatem praedictorum confirmandam, & praedictorum memoriam conseruandam, ipsas Ecclesias Papa II. literas subiicere, quarum hoc est exemplum acceptum ex Authentico, quod in Ecclesia Archiepiscopali Raennateni seruatur.

Celestinus Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filijs Petro Priori, & fratribus S. Sepulchri Ierosolymitanis praesentibus, quibus futuris canonici substituentur in perpetuum. Si mansuetudo, & liberalitas sanctae Romanae Ecclesiae vniuersi Christianus debet oportuna solatia ministrare, multo magis hi, qui Regum regnum ducunt, & Omnipotens Deus familiariter aduersus videntur, id ipsum conuenit propensius impetiri. Quia igitur dilecti in Domino filij iuxta a Regelem & Anglism vtriusque decernit. Et in loco ubi steterunt pedes Domini, adorantes apud gloriosum Sepulchrum eius, quo tribus corpora alter requiescit, & alia in terris loca, in quibus Redemptor mundi pro salute nostrae salutis, flagella, Crucis ignominiam, vulnera, membraque sustulit, regulariter militatui manerent immunita, & gratia dignes esse censens, et proinde res assiduis volumus conseruare. Vstris etiam populum debita benignitate accommodantes, ipsam sanctam Ecclesiam S. Sepulchri, in qua homo obsequij implessem passionem Dominicam, & vniuersa Crucis triumphum assidue a loca fideliter, nec non etiam personas vestras sub B. Petri, & vniuersae ecclesiae suscipimus, & praesentis scripturae communitas. Statuentes, vt quascunque possessiones quascunque bona eadem Ecclesia in praesentibus canonice possidet, quascunque etiam ab egrege memoria tua. Duce videlicet Godofrido, & vivente lege Baldano, venisse quoque, & alijs Patriarchae eorum locorum collatae sunt, aut in posterum a Petro, vel alijs Dei fidelibus rationaliter conseruatis, firma vobis, & illibata permaneat. In quibus praecipue duximus exprimentia vocabulo. Memorem videlicet oblationum S. Sepulchri, & omnes oblationes Dominicae crucis, nec non & omnes oblationes aliarum in Ecclesia Sancti Sepulchri existentium, siue Patriarcharum deo vobis rationaliter donatae siue deo, siue ratione, & furtis omnes ciuitatis Ierosolymae, exceptis duobus, Hospitali videlicet, & Episcopo S. Mariae Latinae. Siue dono Ducis Godofridi, & siue tuo Regis Baldani, & aliorum bonorum hominum vobis legitime concessa sunt, casusque quae populus in territorio Ierosolymae, Mahumeriam videlicet cum pertinentijs suis, Sabaret, Casarab, Colaniam, Armatam, Ramatam, Bertelgel, Beisoi, Desiam cum pertinentijs suis, in territorio Ramensium Beia